

2009. december

Játék- és szerencsejáték- használati szokások

vizsgálat 12-18 évesek és szüleik körében

Játék- és szerencsejáték- használati szokások

vizsgálat 12-18 évesek és szüleik körében

Tartalom

1. Összefoglalás.....	4
2. A kutatás módszere.....	7
3. Internetezési szokások.....	8
3.1 Technikai háttér.....	8
3.2 A 12-18 évesek internetezési szokásai.....	9
3.3 Regisztrálás a web-en.....	12
3.4 Otthoni internethasználata.....	12
3.5 Számítógépezés, internetezés a 12-18 évesek időmérlegében.....	13
4. Szülői attitűdök.....	16
4.1 Korlátozások és azok betartása.....	16
4.2 Konfliktusok az internetezés körül.....	17
4.3 Tartalmi követés.....	19
5. Internet-függőség.....	21
6. Más függőségi kockázatok.....	23
6.1 Vélemények a kipróbálásról.....	23
6.2 Vélemények a használatról.....	24
6.3 Kortársi veszélyeztetettség.....	27
7. Szerencsejátékok ismertsége, használata.....	28
7.1 Szülői minta.....	28
7.2 Játékok ismertsége a 12-18 évesek körében.....	30
7.3 Játékok kipróbálása, használata a 12-18 évesek körében.....	32
7.4 Szerencsejáték-használati élmények, problémák.....	34
7.5 A szülői minta hatása.....	34
7.6 A kortársi veszélyeztetettség hatása.....	35
7.7 Az internetfüggési veszélyeztetettség hatása.....	35
7.8 Szerencsejátékok vonzósága tinédzser szemmel.....	35

---

8. On-line szerencsejáték	37
9. Fiatalok hozzájárása a szerencsejátékokhoz	39
9.1 Szülők véleménye	39
9.2 A 12-18 évesek véleménye.....	42
10. A felelősség kérdése	45

1. Összefoglalás

- ◆ A 12-18 éves fiatalok életében az internet megjelenése általánosnak tekinthető: 93 százalékuknak van internet-hozzáférése és 86 százalék azok aránya, akik otthonról is tudnak internetezni. Az internetet a korosztály döntő többsége elsősorban kommunikációra, kapcsolatépítésre használja a csevegő és közösségi oldalakon keresztül. Népszerű még az internetes zenehallgatás, filmek, videoklipek lejátszása. Az internetfüggésért leginkább elmarasztalható internetes játékok rendszeres használata csak minden negyedik gyereket jellemez.
- ◆ A gyerekek 12 százaléka tekinthető internetfüggés szempontjából veszélyeztetettnek, ami azonban még nem jelenti, hogy valóban ki fog alakulni a kóros függés állapota.
- ◆ Meglepően magas azok aránya, akik rendszeresen játszanak valamilyen szerencsejátékot: a 12-18 évesek negyede szokott legalább havonta egyszer valamilyen szerencsejátékot játszani. Egyelőre az off-line játékok vannak többségben. A korhatári tilalom ellenére sokan hozzájutnak a Szerencsejáték Zrt. játékaikhoz is. A szülői mintát követve, és feltehetően sok esetben a szülővel is együtt játszva, a gyerekek leggyakrabban sorsjegyeket vesznek vagy Ötöslottót játszanak.
- ◆ Az on-line szerencsejátékok használata, amiben a fiataloknál az on-line póker vezet, egyelőre még többségében pénz nélkül történik, de vannak, akik vagy a szülő tudtával, vagy anélkül, de meg tudják oldani, hogy tétben játsszanak. Ez a jelenség egyelőre még csak elszórtan fordul elő, de felhívja a figyelmet arra, hogy a fiatalok kizárását célzó megoldások kijátszhatók.
- ◆ A 12-18 évesek szerencsejáték-használatát erősen befolyásolja a szülői minta. A szülők 43 százaléka legalább havi rendszerességgel játszik szerencsejátékot, és további harmaduk alkalmanként játszik.
- ◆ A szerencsejátékok használata együtt járhat más függőségi kockázatot hordozó veszélyek jelenlétével, tehát az alkohollal, a dohányzással és a

drogokkal. Kisebb mértékben kimutatható egymást erősítő összefüggés az internetfüggési veszélyeztetettség és a szerencsejátékok használata között is.

- ◆ A helyzetképetet árnyalja, hogy gyerekek többsége számára a legtöbb szerencsejáték unalmas, érdektelen. Legtöbben a sorsjegyekben, az online pókerben, a nyerőgépekben és a pénzben kártyázásban látnak fantáziát.
- ◆ A szülők nagy többsége tudatában van annak, hogy kiskorúak nem játszhatnak szerencsejátékokat, azonban minden ötödik azt gondolja, hogy a szülői felügyelet mentesít e rendelkezés alól. A gyerekek ötöde nem tudja, hogy a szerencsejátékok használata korhatárhoz kötött, és valószínűleg a családjukban megvalósuló gyakorlat hatására további 25 százalékuk azt gondolja, hogy szülői felügyelettel kiskorúak is játszhatnak szerencsejátékokat.
- ◆ A szülők mintegy fele úgy véli, hogy a kiskorúakat a szerencsejátékhasználatból kizáró törvény ellenére a 18 év alattiak könnyen hozzáférnek a szerencsejátékokhoz, legyen az a Szerencsejáték Zrt. lottózója, játékterem, szórakozó- és vendéglátóhely vagy az internet. Véleményük megalapozottságát a gyakorlat alátámasztja.
- ◆ Mind a szülők, mind a fiatalok úgy vélik, hogy az interneten tétben való játszást nehezíti, hogy bankkártya vagy folyószámla-hozzáférés kell hozzá. Ennek ellenére a szülők kétharmada veszélyforrásnak tartja a szerencsejátékok internetes megjelenését. A szülők négyötöde akkor is megtiltaná gyermekének, hogy interneten szerencsejátékot játsszon, ha nem kellene érte fizetni. E vélemény mögött szerepet játszik, hogy a gyerekek internetezése tartalmilag a legtöbb esetben nélkülözi a szülői kontrollt.
- ◆ A szülők szerint a családoké a fő felelősség és ők is teszik a legtöbbet azért, hogy a gyerekeket távol tartsák a szerencsejátékoktól. Azonban a szülők rálátása gyermekük internethasználatára nem teszi lehetővé ennek a felelősségnek a felvállalását az internetes szerencsejátékok területén. A szülői korlátozás főleg az internetezési idő mennyiségére vonatkozik, annak tartalmát a szülők többsége nem is akarja, és ha akarja is, csak erősen korlátozottan tudja felügyelni részben a két generáció közötti technikai tudásbeli gap miatt.

- ◆ A kutatás eredményei felvetik a 18 év alattiakat a szerencsejáték-használatból kizáró törvény betartásának komolyabb ellenőrzését.
- ◆ Különösen az interneten kell folyamatosan fejleszteni a kizárási módokat, hogy a kijátszási lehetőségek köre a lehető legszűkebb maradjon.
- ◆ A felelős játékszervezés megkövetelheti a szülők felé a korrekt és segítségnyújtó tájékoztatást.
- ◆ A kiskorúak szerencsejáték-használatának tilalmát erőteljesebben kellene kommunikálni az elárusító helyeken és az interneten.

2. A kutatás módszere

A Medián Közvélemény- és Piackutató Intézet a Szerencsejáték Zrt. megbízásából kutatást végzett 12-18 évesek és szüleik körében, amelyben a még kiskorú tinédzserek internet, játék- és szerencsejáték-használati szokásait vizsgálta.

Az országos reprezentatív felmérés mintája 800 háztartásból állt. A háztartások kiválasztása négy lépcsős véletlen eljárással történt. Minden háztartásban egy, a mintakövetelményeknek megfelelő korú fiatallal és valamelyik szülőjével készült interjú. A szülők közül bármelyik kitölthette a kérdőívet, és a szülők azt is választhatták, hogy együtt töltik ki. Ebben az esetben meg kellett állapodniuk, hogy ki lesz a kérdőív fő kitöltője, tehát a kifejezetten személyes kérdésekre melyik szülőre jellemző válaszokat fogják jelölni abban az esetben, ha a két szülő különbözőképpen válaszolna.

A fiatalok kérdezése lappal támogatott személyes interjúkkal történt. A gyerekekkel készített személyes interjúval párhuzamosan a szülők önkitöltős kérdőívet töltöttek ki.

A mintába került fiatalok 50%-a 12-15 éves, 50%-a 16-18 éves még kiskorú, tehát a 18. évet be nem töltött gyerek volt.

A kutatás terepmunkájára 2009 novemberében került sor.

3. Internetezési szokások

Mivel ma már a szerencsejátékok többsége megtalálható az interneten, és egyre nő azoknak a szolgáltatóknak a száma, akik csak az interneten nyújtják szolgáltatásaikat, a kutatás részletesen vizsgálta a fiatalok internetezési szokásait.

3.1 Technikai háttér

A tinédzser korú gyermekeket nevelő háztartások 93 százalékában található személyi számítógép. Minden negyedik háztartás két vagy több számítógéppel is el van látva.

E háztartások 87 százaléka rá van kötve az internetre, és minden ötödikben több számítógépről is fel lehet kapcsolódni az internetre. A célcsoportba tartozó háztartások 13 százalékában WIFI segíti, hogy egyszerre többen is használhassák az internetet. A kapcsolódási módok nagy része modern, szélessávú megoldás (1. tábla).

1. ábra

Milyen módon kapcsolódnak az internethez?

százalék; összes háztartás, ahol van 12-18 éves

	a háztartások aránya
analóg modem	3
ISDN	4
kábel (Chello, T-Home)	46
ADSL	26
AM mikro	2
mobiliternet, de nem mobiltelefonnal, hanem pc-vel, laptoppal, palmtoppal	5
internethasználat mobiltelefonnal	1
egyéb, szélessávú	3

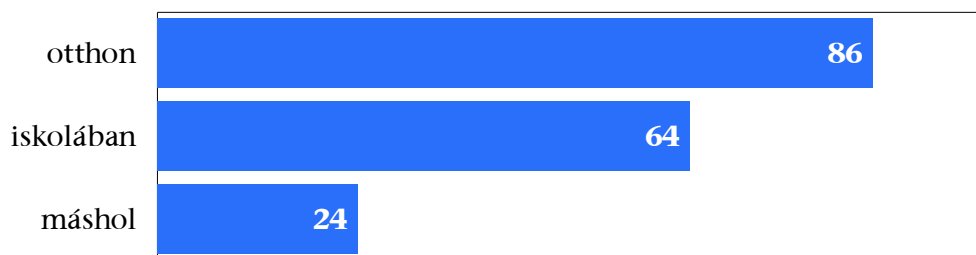
3.2 A 12-18 évesek internetezési szokásai

A célcsoportba tartozó gyerekek 93 százalékának van internet-hozzáférése; tehát azon keveseknek, akiknek otthon nincs hozzáférésük, van más lehetősége az internet-használatra. Ez elsősorban az iskola: három 12-18 évesből kettő az iskolában vagy ott is használja a netet (2. ábra). A gyerekek kétharmada minden nap fenn lóg a hálón (3. ábra).

2. ábra

Hol interneteznek a 12-18 évesek

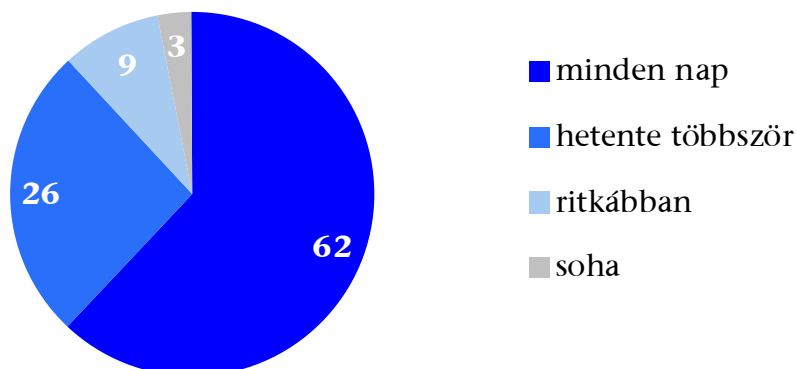
százalék; összes 12-18 éves

3. ábra

Milyen gyakran használják a 12-18 évesek az internetet

százalék; összes 12-18 éves

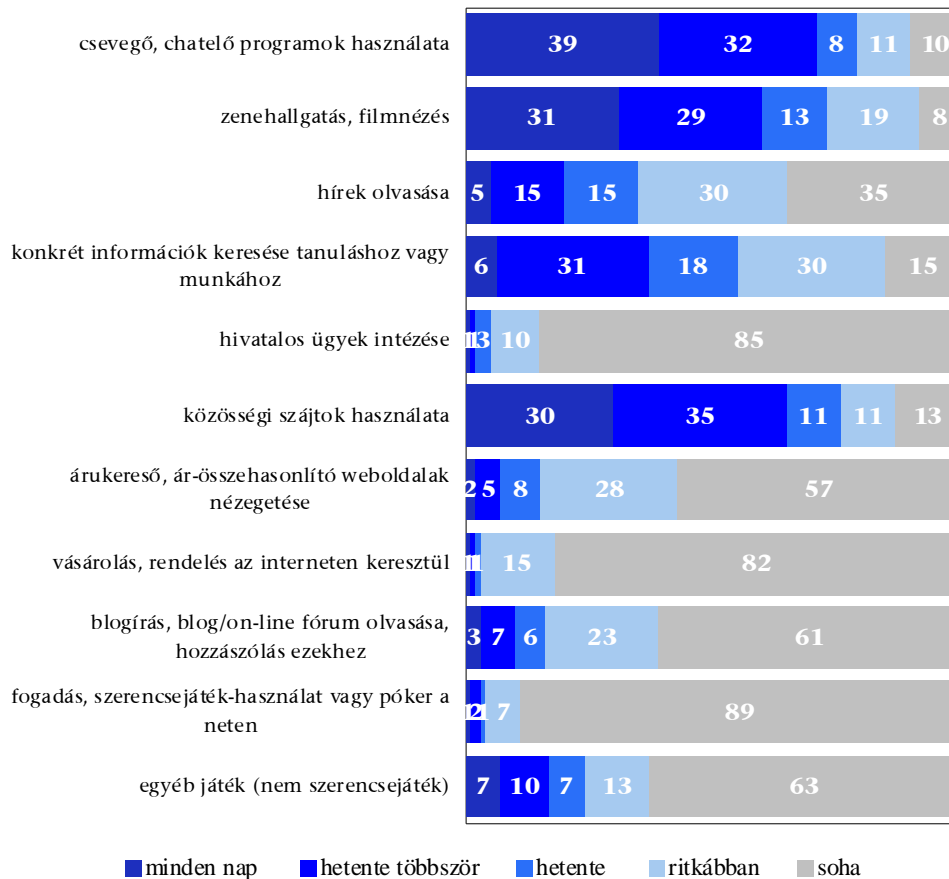
A vizsgált korosztály elsősorban kommunikációra használja az internetet, ennek megfelelően a leggyakrabban a csevegő programokat és a közösségi szíjtokon használják, mint amilyen például a Facebook, vagy az Iwiw. Másik fontos internet-felhasználási terület a zenehallgatás, filmnézés. Pozitívan értékelhető, hogy gyakran használják a fiatalok az internet meghatározott, sokszor az iskolai munkával is összefüggő információk keresésére. Az internetes játékok használata minden negyedik gyereknél jelenik meg legalább heti rendszerességgel.

Az on-line szerencsejátékokkal illetve on-line pókerrel rendszeresen a gyerekeknek csupán néhány százaléka tölti az idejét (4. ábra).

4. ábra

Mire használják a 12-18 évesek az internetet

százalék; 12-18 évesek, akik használják az internetet

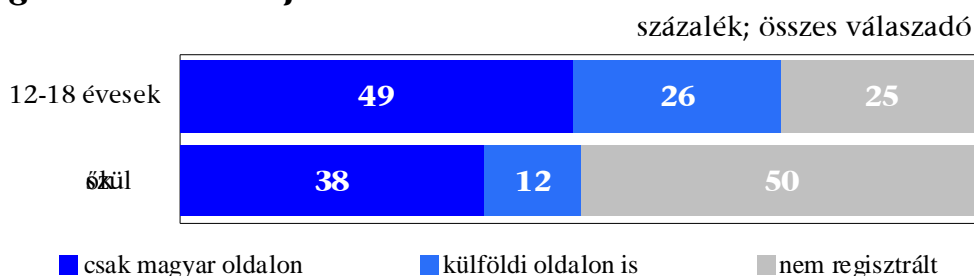

3.3 Regisztrálás a web-en

A fiatalok háromnegyede már regisztrált valamilyen web-oldalon, ahol nevet és jelszót kellett megadni az oldal használatához. Minden negyedik 12-18 éves fiatal külföldi oldalon is regisztrált már (5. ábra). A szülők ebben jelentősen le vannak maradva a gyerekeiktől. Különösen a külföldi oldalakon regisztrálás jóval ritkább a szülők körében (5. ábra), ami részben a két generáció közötti idegennyelv-tudási szakadéknak is a következménye.

A fiatalok egy része tehát nem korlátozza szörfölését a magyar oldalakra, ami azt jelenti, hogy az internetes szerencsejátékok nemzetközi kínálatának is esetleg ki van téve.

5. ábra
Regisztrálás névvel jelszóval

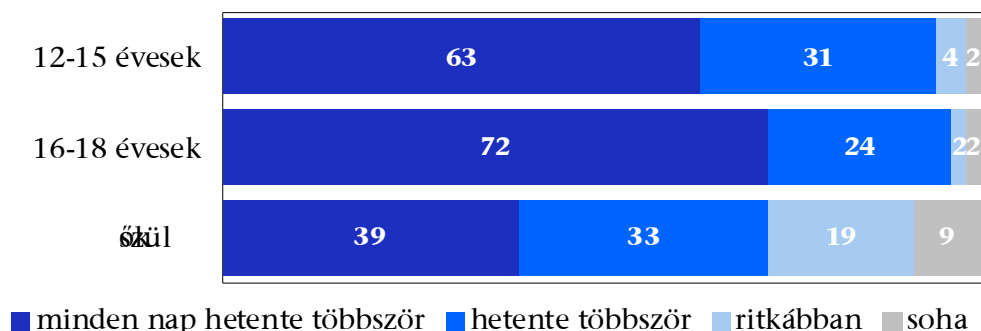
3.4 Otthoni internethasználata

Azokban a háztartásokban, ahol van internet, a gyerekek szinte kivétel nélkül használják is azt, míg a szülőknél ez nem ilyen általános. Az internettel ellátott háztartások tizedében a kutatásba bevont szülő egyáltalán nem használja az otthoni internetet (6. ábra).

A gyerekek nemcsak nagyobb arányban, de nagyobb gyakorisággal is interneteznek, mint a szülők. Mindez arra enged következtetni, hogy a számítógép és az internet a családok jelentős részében elsősorban a gyerekéké (6. ábra).

6. ábra
Otthoni internethasználat gyakorisága azokban a háztartásokban, ahol van internet

százalék; otthonukban internet hozzáféréssel rendelkezők

A szülők tehát azokban a családokban is gyakran csak kullognak a gyerekek után internethasználatban, ahol az otthoni internet-hozzáférés miatt esetleg azt gondolnánk, hogy tartják a lépést a fejlődéssel. A fókuszcsoportok tapasztalat is mutatta, hogy a szülőknek mennyi, sokszor az ismeretek hiánya miatti előítélete van az internet-használattal szemben, illetve mennyire nincs meg a saját érdeklődésük, ami azt is eredményezi, hogy a gyerekek életében kialakul egy olyan, számukra fontos terület, amiből a szülők sok esetben teljesen ki vannak zárva.

3.5 Számítógépezés, internetezés a 12-18 évesek időmérlegében

A kutatás tartalmazott egy kérdésblokkot arról, hogy a gyerekek mivel töltötték a kérdezést megelőző hétköznapjukat, illetve az utolsó szombatjukat.

Hétköznap a fiatalok 63 százaléka használta az internetet, és további 7 százaléku csak off-line számítógépezett vagy játszott játékkonzolon, mobilon. Hétvégén az internethasználók aránya ugyanennyi, tehát 63 százalék volt, és a csak off-line módon játszóké 6 százalék. Az akár on-line akár off-line számítógép előtt töltött átlagos idő hétköznap két óra volt (121 perc), hétvégén közel 3 óra (171 perc).

Az internetezéssel töltött időben felmérésünkben megkülönböztettük a játékkal illetve más elfoglaltsággal töltött internet-időt. Az internetező fia-

talok többsége nem, vagy nem kizárólag játékra használja az internetet (7. ábra).

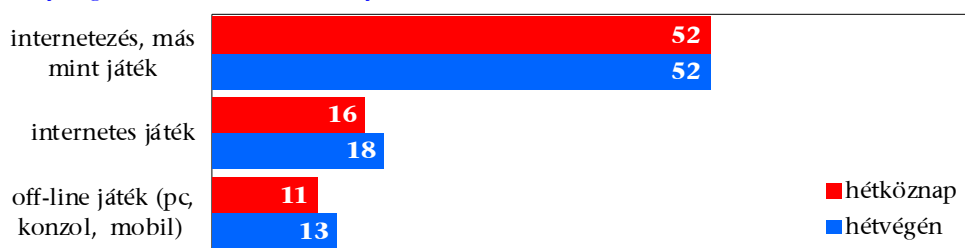
Az egyes tevékenységekben részt vevők aránya hétközben és hétvégén nem mutat számottevő különbséget. A tevékenységekre fordított idő eltérő: legtöbbet nem játékkal töltenek a fiatalok az interneten, és legkevésbé off-line játékokkal foglalkoznak.

Az eltöltött idő tevékenység fajtánként is jelentősen különbözik, aszerint hogy hétköznapról vagy hétvégi napról van szó (7. ábra).

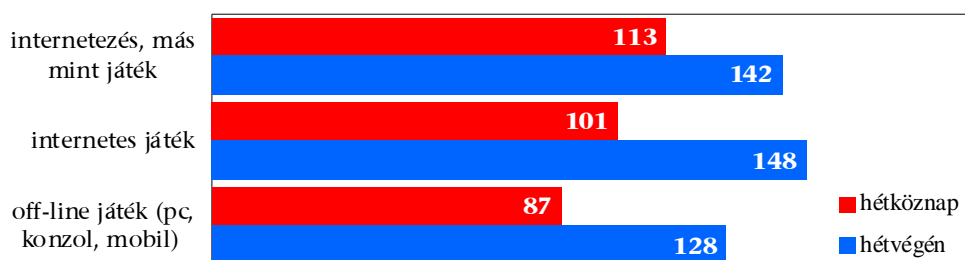
7. ábra
Számítógép- és internethasználat

százalék; összes 12-18 éves

tevékenységben résztvevők aránya (százalék)

a tevékenységgel töltött idő (átlagértékek percben)

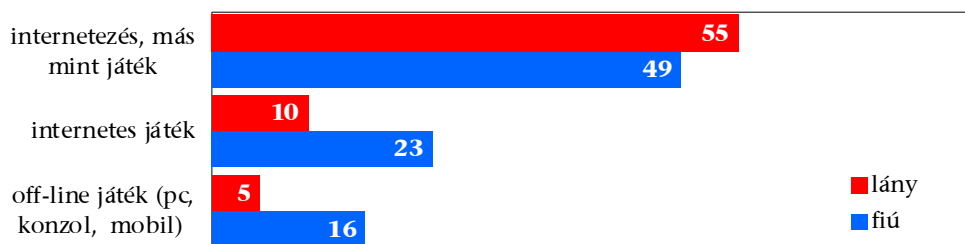
Az idősebb gyerekek összességében valamivel többen vesznek részt a vizsgált három tevékenységben, mint a fiatalabbak. Nemek szerint is megfigyelhetők kisebb eltérések a számítógép és internet-használatban a fiúk javára.

Különösen az internetes és számítógépes off-line játék az, ami a fiúkra jellemző. Az off-line számítógépezés meg emellett, hogy szintén „fiús” elfoglaltság, kifejezetten a kiskamasz generációt jellemzi (8. és 9. ábra)

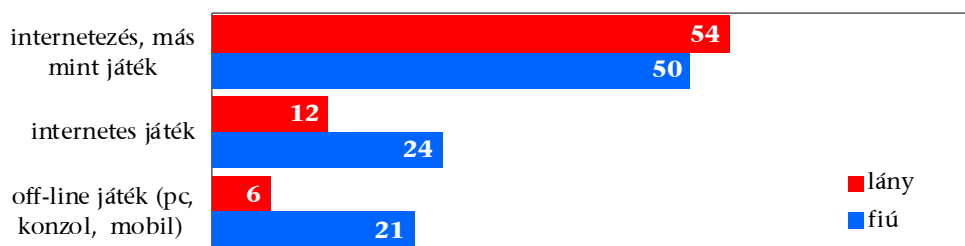
8. ábra
A tevékenységben résztvevők nemek szerint

százalék; összes 12-18 éves

hétköznap

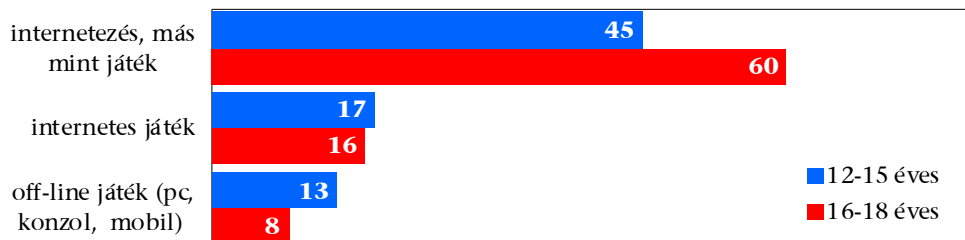
hétvégén

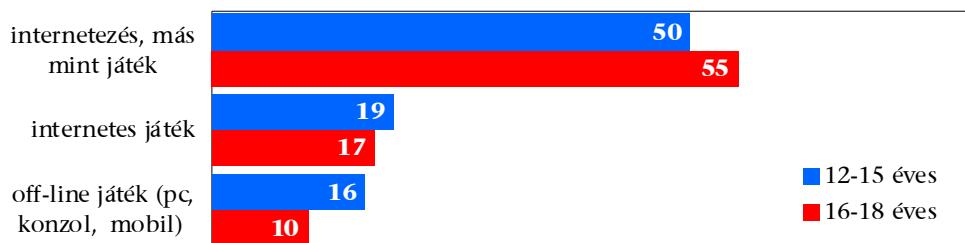
9. ábra
A tevékenységben résztvevők korcsoport szerint

százalék; összes 12-18 éves

hétköznap

hétvégén

4. Szülői attitűdök

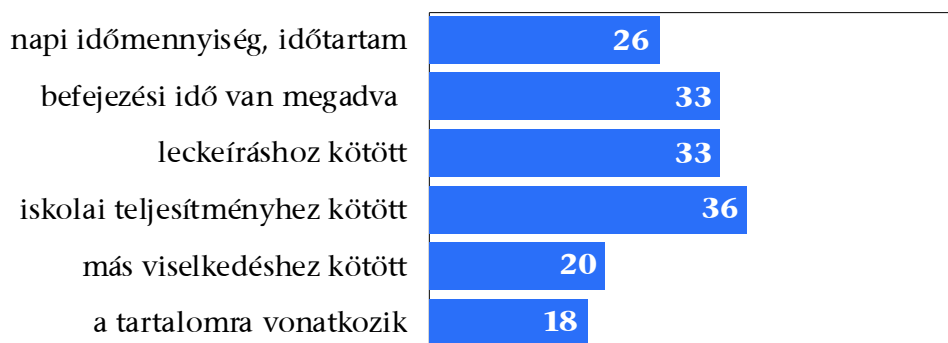
4.1 Korlátozások és azok betartása

A gyerekeket is és a szülőket is megkérdeztük, hogy vannak-e szabályok, amelyek megpróbálják a gyerekek internethasználatát korlátozni akár időben akár tartalmában. A fókuszcsoporthoz jól látható, hogy ez sokszor mennyire kényes téma a családok életében. A kérdőíves kutatás eredményei is utalnak a problémára. Míg a szülők kevés kivétellel mindnyájan (95%) azt állítják, hogy megpróbálják korlátok közé szorítani gyermekük internetezését, a 12-18 éveseknek csak 72 százaléka érzékeli az ilyen jellegű törekvéseket. Ez az ellentmondás arra utal, hogy a szülők egy része érez valamilyen társadalmi elvárást e téren, de nincsenek meg a tényleges eszközei ahhoz, hogy ennek az elvárásnak megfeleljenek.

A szülőknek csak egy kisebb része tartja fontosnak a tartalmi korlátozást. A szabályozás így az esetek többségében az internetezéssel eltöltött időre vonatkozik. A szülők egy része nem korlátozza az internetezést, ha az nem megy az iskolai munka és teljesítmény rovására. Vannak, akik az internetezést pozitív visszacsatolásként engedélyezik, vagy engedélyezik a szokottnál hosszabb ideig, valamilyen elvár viselkedés jutalmaként (10. ábra).

10. ábra
Hogyan korlátozzák a szülők az internethasználatot
(a 12-18 évesek válaszai)

százalék; otthon internetező 12-18 évesek

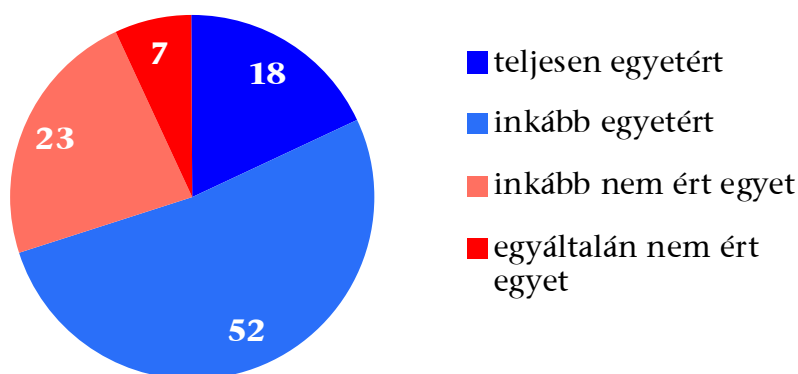

4.2 Konfliktusok az internetezés körül

A gyerekek többsége, ha nem is minden tekintetben, de elvileg egyet ért az internetezés szülői korlátozásával (11. ábra). A gyakorlatban azonban sokszor nem jut érvényre a szülői akarat (12. ábra). Ez a tény is arra utal, hogy a gyerekek egy része teljesen szabadon használhatja az internetet, annyit és arra, amire akarja.

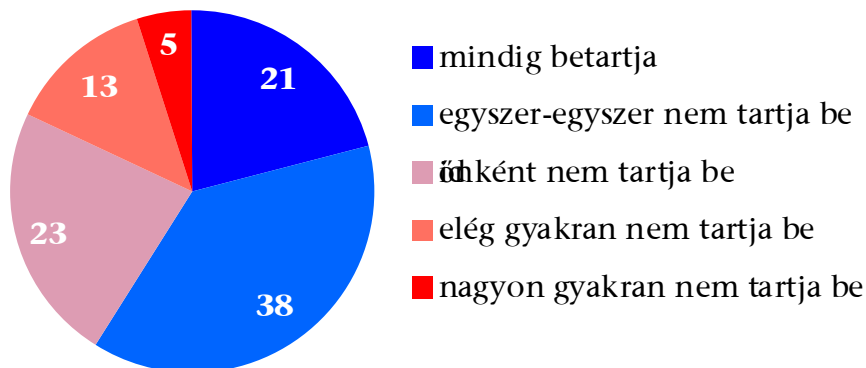
11. ábra
A 12-18 évesek véleménye az internet használat szülői korlátozásáról

százalék; a 12-18 évesek, akiket korlátoznak az internetezésben

12. ábra
Az internet-használat szülői korlátozásának érvényre jutása
(12-18 évesek válasza)

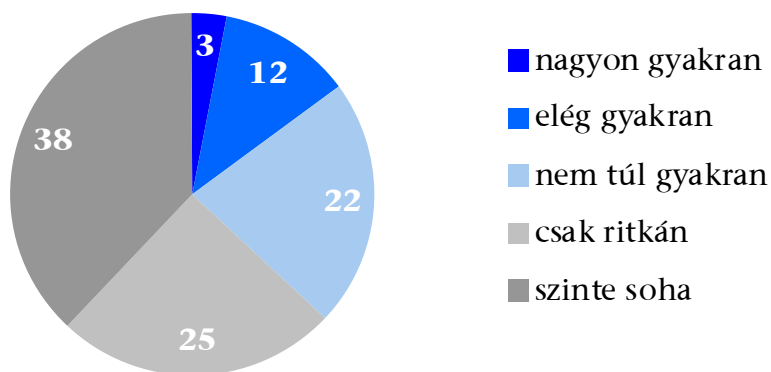
százalék; 12-18 évesek, akiket korlátoznak az internetezésben

A gyermeküket az internet használatában korlátozó szülők 15 százaléka érzi úgy, hogy áldatlan, gyakran veszekedésbe torkolló viták kísérik törekvéseiket (13. ábra).

13. ábra
Milyen gyakran fordul elő a korlátozás be nem tartása miatt veszekedés? (szülők véleménye)

százalék, szülők, akik korlátozzák gyermeküket az internetezésben

4.3 Tartalmi követés

Azokban a háztartásokban, ahol van internet, a gyerekek 90 százaléka úgy tudja azt használni, hogy közben kíváncsiskodó szemek nem látják, mit csinál a neten. Így a szülők, ha követni akarják, hogy gyermekük milyen oldalakat látogat, az részükről erőfeszítéseket követel.

Minden második szülőt kifejezetten érdekel, hogy gyermeke mivel foglalkozik az interneten (14. ábra). Ennek megfelelően nagyjából ilyen arányban állítják magukról a szülők, hogy képbén van ezen a téren. A szülők egy kisebb része (12%) rendszeresen kontrollálja, hogy gyermeke merre kalandozik a neten, ezért azt állítja magáról, hogy pontosan ismeri gyermekének „cyber” útjait (15. ábra).

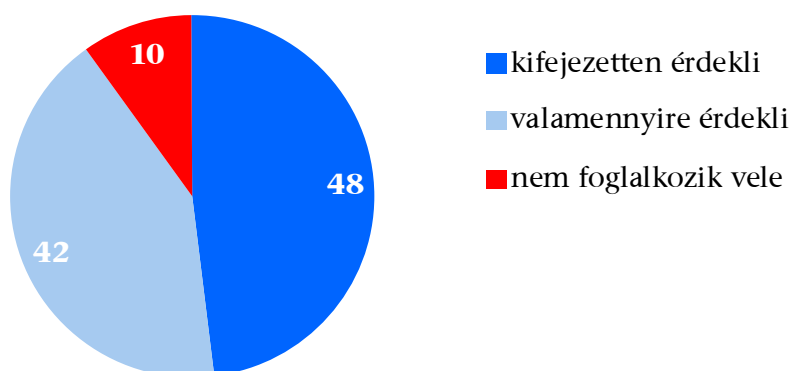
A többi szülő általában mérsékeltebb érdeklődést mutat gyermeke internetezési szokásai és érdeklődése iránt, azonban a fókuszcsoporthoz tartozók tapasztalata szerint a szülők e téren gyakran messze le vannak maradva gyermeküktől, ezért valószínűleg elképzelésük sincs, mennyire nincs rálátásuk arra, hogy valójában mi történik.

Nagyjából minden tizedik szülő vállalja fel, hogy nem is akar és nem is képes gyermeke internet dolgaiba belelátani (15. ábra).

14. ábra

A szülőket mennyire érdekli, hogy gyermekük mivel foglalkozik az interneten? (szülők válaszai)

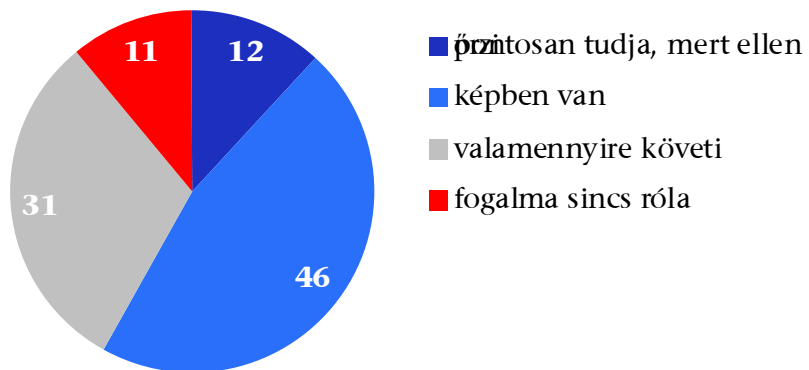
Százalék; szülők, akiknek gyermeke használja az internetet

15. ábra

A szülőket mennyire vannak képben, hogy gyermekük mivel foglalkozik az interneten? (szülők válaszai)

Százalék; akik gyermeke használja az internetet

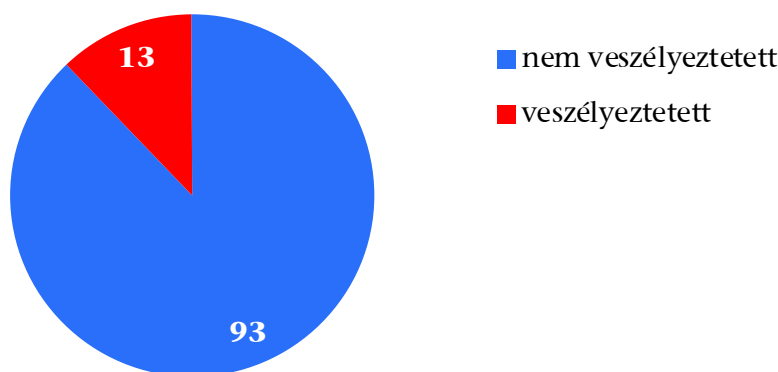
5. Internet-függőség

Mind maguk a kutatás mintájába bekerült 12-18 évesek, mint a szülők gyermekeikkel kapcsolatban kitöltötték egy 20 kérdésből álló internetfüggést mérő tesztet¹. A két tesztsor együttes figyelembevételével azt lehet megállapítani, hogy a gyerekeknek 13 százaléknál merülnek fel olyan problémák, amelyek veszélyeztetettségre utalhatnak (16. ábra).

16. ábra

A 12-18 évesek internetfüggés veszélyeztetettsége²

százalék; összes 12-18 éves

A válaszadók között egyetlen gyerek volt, akinek a teszteredménye átlépte a súlyos problémákra utaló 80-as ponthatárt. Ez nem jelenti azt, hogy Magyarországon ez a probléma még nem jelent meg. A kvalitatív kutatás is azt támasztja alá, hogy elvétve vannak problémás, az addiktológus szakember segítségét igénylő esetek, azonban az ilyen fiatalok aránya jelenleg

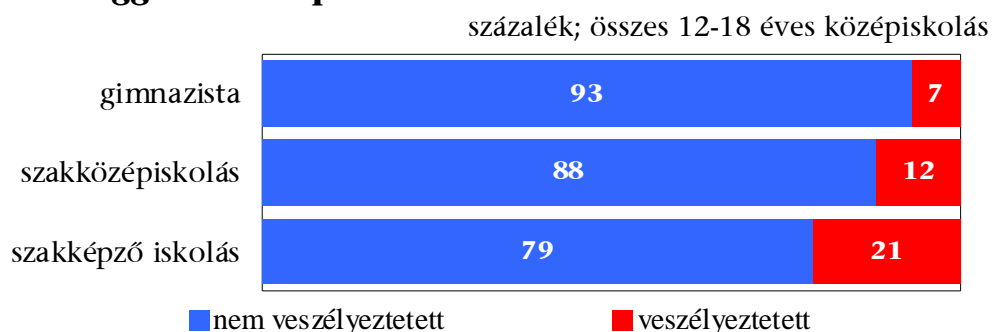
¹ A gyerekek illetve a gyerekek szülei számára készített 20-kérdéses teszt kidolgozója dr. Kimberly S. Young internet addiktológus. A teszt az interneten is kitölthető: <http://counsellingresource.com/quizzes/internet-addiction-parents/index.html>

² Annak feltételezésével, hogy az internetszituáció inkább a problémák elrejtéséhez, mint kiélézése felé torzítja az eredményeket, a két teszt összpontszámából azt vettük figyelembe, amelyik magasabb volt. A kiértékelés a következőképpen történt: 50 pont alatt a gyermek nem veszélyeztetett, 50-79 pont között veszélyeztetett, 80-100 pont között fennáll az internetfüggés kóros esete.

olyan alacsony, hogy annak mérésére a kutatás 800 fős mintája nem alkalmas.

A veszélyeztetettség mértéke nem mutat növekedést az életkor előrehaladtával: a 12-15 és 16-18 évesek körében azonos mértékűnek tekinthető. Nemek szerint se mutatható ki különbség. A társadalmilag differenciált középfokú oktatásban azonban iskolatípus szerint összefüggés volt megfigyelhető: a gimnáziumokba járók a legkevésbé veszélyeztetettek, és az érettségit nem adó szakképző iskolák tanulói körében találtuk a legtöbb problémássá válható esetet (17. ábra).

17. ábra
Internetfüggés iskolatípus szerint

6. Más függőségi kockázatok

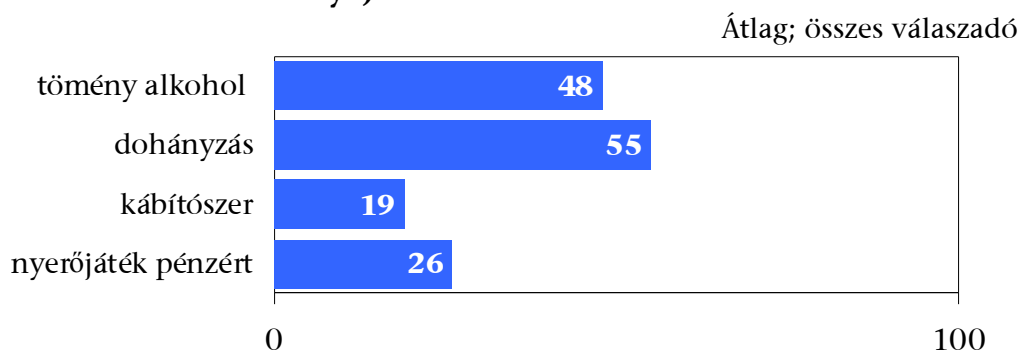
A válaszadókat korosztályuk alkoholfogyasztásáról, dohányzásáról, drog-fogyasztásáról és szerencsejáték-használatáról is kikérdeztük.

6.1 Vélemények a kipróbálásról

A vizsgált korosztály véleménye alapján azt lehet elmondani, hogy a 12-18 évesek fele már kipróbálta a dohányzást, és nagyjából ugyanennyien ittak már tömény alkoholt. A drogok kipróbálásában a korosztály egyötöde érintett, és kb. egynegyedük játszott már pénzért valamilyen formában: nyerőgépen, játékteremben vagy az interneten (18. ábra).

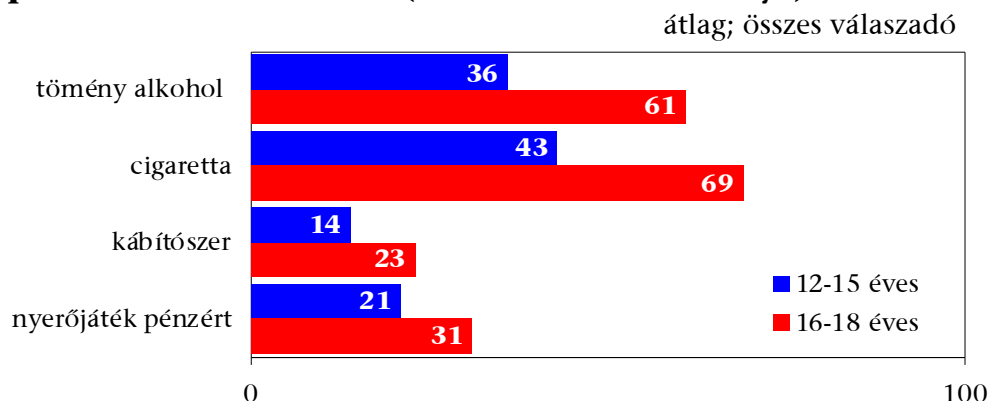
18. ábra

**Száz veled egykorú gyerek közül hányan próbálták ki?
(12-18 évesek véleménye)**

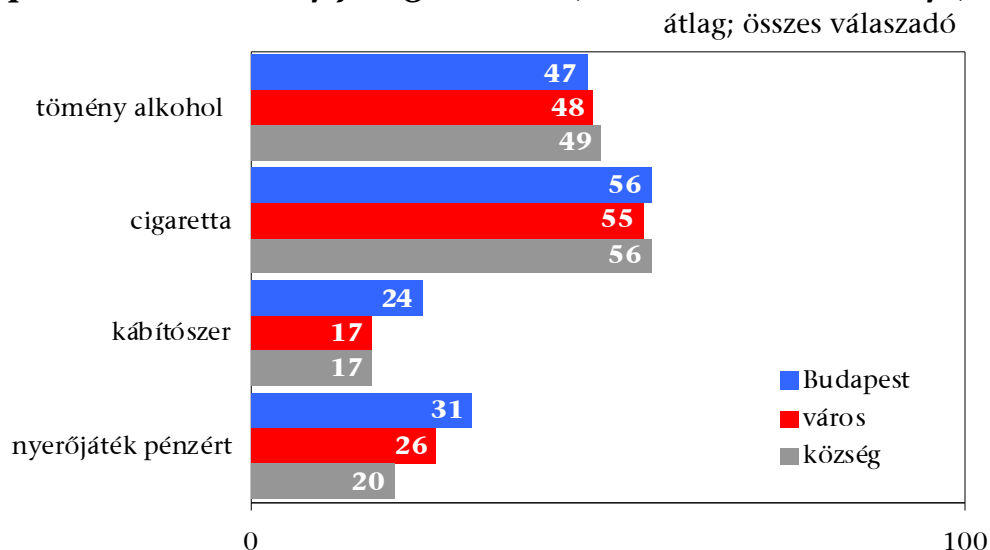

A 18 év alattiak számára többnyire tiltott dolgok kipróbálásában életkor szerint jelentősek a különbségek: az életkor előrehaladtával folyamatosan nő a kipróbálók tábora (19. ábra). A válaszok nemek szerint nem mutatnak eltérést; a helyzetet a fiúk és a lányok ugyanúgy ítélik meg. A lakóhely jellege szerint a kipróbálásban kis különbséget lehet megfigyelni a fővárosi és vidéki gyerekek között: Budapesten nagyobbra teszik a gyerekek a drogokat és a szerencsejátékokat kipróbáló kortársak arányát. Ez az eltérés nyilván a hozzáférési különbségből fakad (20. ábra).

19. ábra
Kipróbálás életkor szerint (12-18 évesek véleménye)

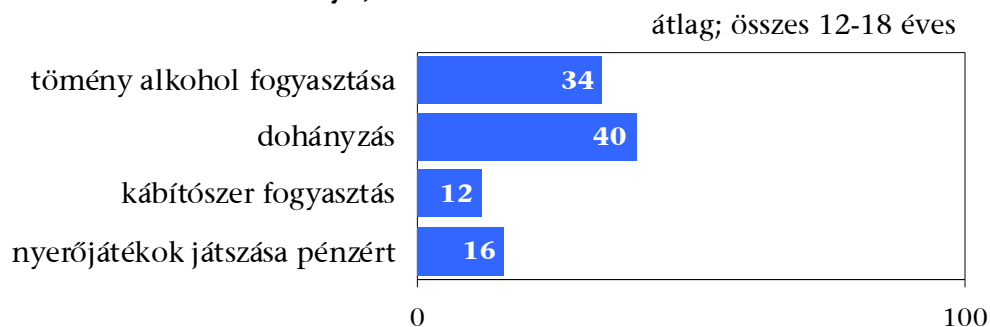
20. ábra
Kipróbálás a lakóhely jellege szerint (12-18 évesek véleménye)

6.2 Vélemények a használatról

A 12-18 évesek szerint korosztályukban a rendszeresen dohányzók aránya 40 százalék, tömény alkoholt rendszeresen kortársaik harmada fogyaszt, kábítószerrel pedig 12 százaléka. Ez utóbbit pár százalékkal előzi a nyerőjátékok vélt rendszeres használóinak az aránya (21. ábra).

21. ábra
Száz veled egykorú gyerek közül hányan teszik rendszeresen?
(12-18 évesek véleménye)

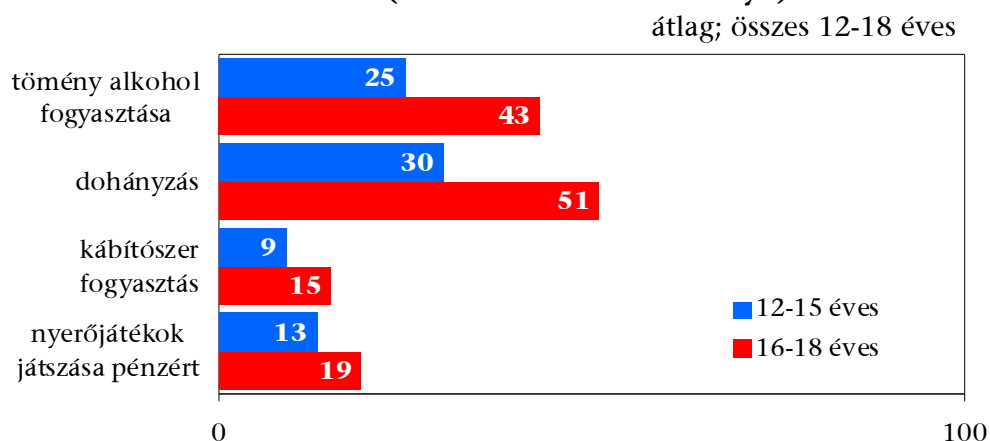

Az életkor előrehaladtával a kortársi környezet veszélyeztető hatása emelkedik, ami nemcsak a kipróbálásra buzdít, hanem a rendszeres fogyasztásra is (22. ábra).

Alkoholfogyasztásra és dohányzásra a vidéken élő diákság valamivel jobban elcsábul, mint a fővárosiak. Míg a kábítószer- és a nyerőjátékok kipróbálásában a fővárosi fiatalok vezetnek, a rendszeres használatban már nem lehet lényeges eltérést megfigyelni a főváros-vidék viszonylatban (23. ábra).

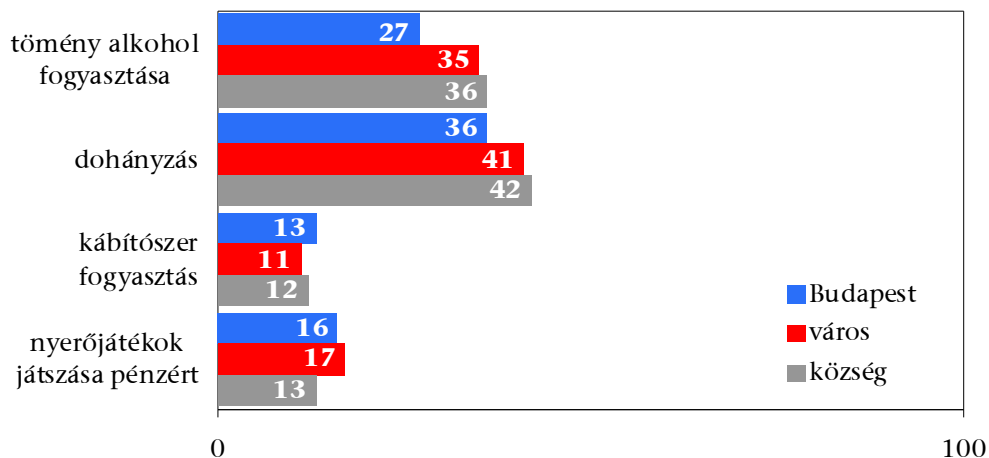
A kipróbálásban a középfokú oktatás három iskolatípusában tanulók között nem lehetett különbségeket kimutatni, és használatban is csak csekély eltérések voltak mérhetőek (24. ábra).

22. ábra
Használat életkor szerint (12-18 évesek véleménye)

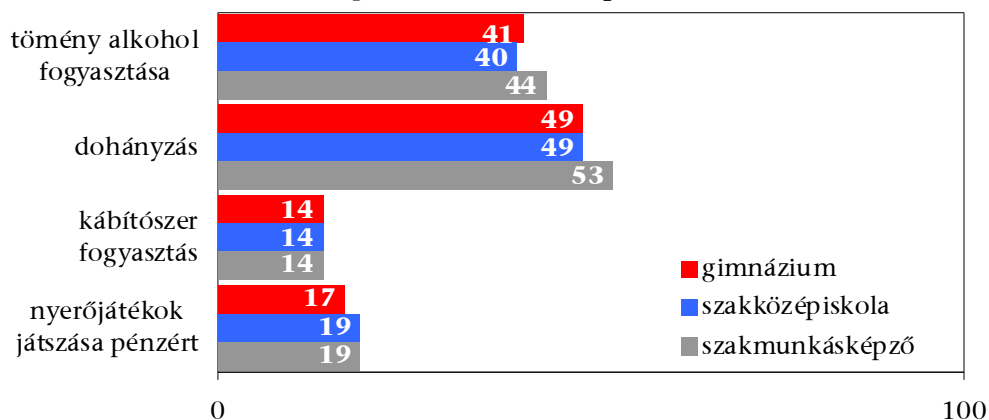
23. ábra
Használat a lakóhely jellege szerint (12-18 évesek véleménye)

átlag; összes 12-18 éves

24. ábra
Használat középfokú iskolatípus szerint (12-18 évesek véleménye)

átlag; azok, akik a középfokú oktatásban tanulnak

6.3 Kortársi veszélyeztetettség

A kortársi környezetben észlelt alkohol, dohányzás és drogfogyasztás mértéke alapján egy összesített kortársi veszélyeztetettségi mutatót számoltunk³. A mutató értéke 100-fokú skálán 25 pont. A veszélyeztetettség se nemek, se településtípus szerint nem mutat eltérést, és - a középfokú oktatást tekintve - iskolatípus szerint sem figyelhető meg lényeges különbség. Egyedül az életkor szerint vannak nagy különbségek. A 12-15 évesek kortársi veszélyeztetettségi indexe 19 pont, a 16-18 éveseké ennek kicsit több mint másfélszerese: 32 pont.

---

³ Az összesített kortársi veszélyeztetettség mutató a környezetben észlelt alkoholfogyasztás, dohányzás, drogozás és nyerőjáték-használat mértékének átlagaként került kiszámításra.

7. Szerencsejátékok ismertsége, használata

7.1 Szülői minta

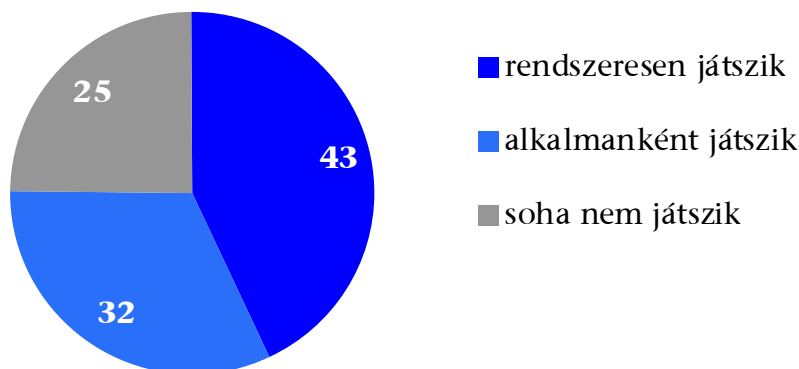
Kutatásunkban vizsgáltuk, hogy a gyerekek a szülői minta által mennyire predestináltak a szerencsejátékok használatára.

A szülők 43 százaléka legalább havi rendszerességgel szokott valamilyen szerencsejátékot játszani (25. ábra). Két, a gyerekek által is a legjobban ismert játék, az Ötös- és a Hatos lottó a legnépszerűbb körökben (26. ábra).

25. ábra

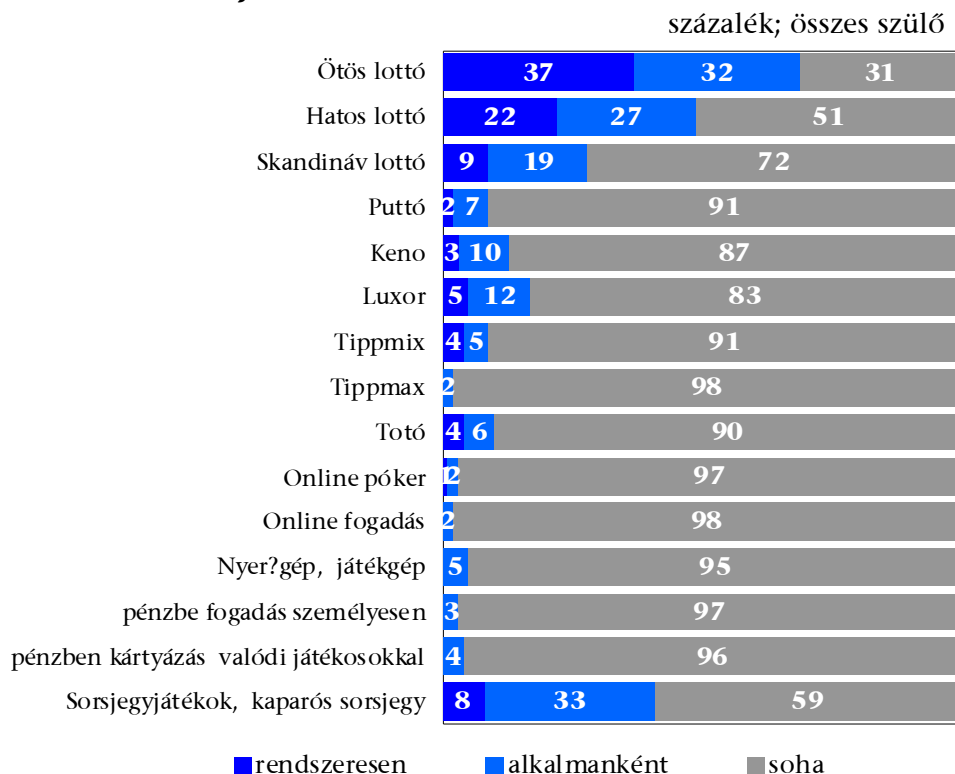
A szülők szerencsejáték-használata⁴

százalék; összes szülő

⁴ A „rendszeresen játszik” kategóriába az került, aki legalább havi rendszerességgel játszik valamilyen szerencsejátékot.

26. ábra
A szülők szerencsejáték-használata

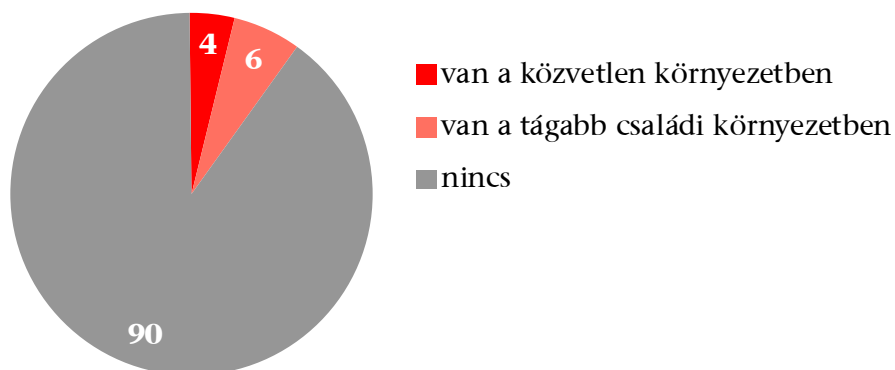

A szülők négy százaléka tekinthető olyan felnőttnek, akinél a szerencsejátékok használata problematikus. Azokat soroltuk ebbe a csoportba, akiknél előfordult, hogy túlzásba vitték a játékok, kölcsönkértek, hogy játszhassanak, vagy a munkából hiányoztak a játék miatt (27. ábra).

A tágabb családot is figyelembe véve, a szülők még további hat százaléka számolt be arról, hogy van a családban olyan személy, aki megítélésük szerint túl sokat költ szerencsejátékokra (27. ábra).

27. ábra
Negatív családi minta

százalék; összes szülő

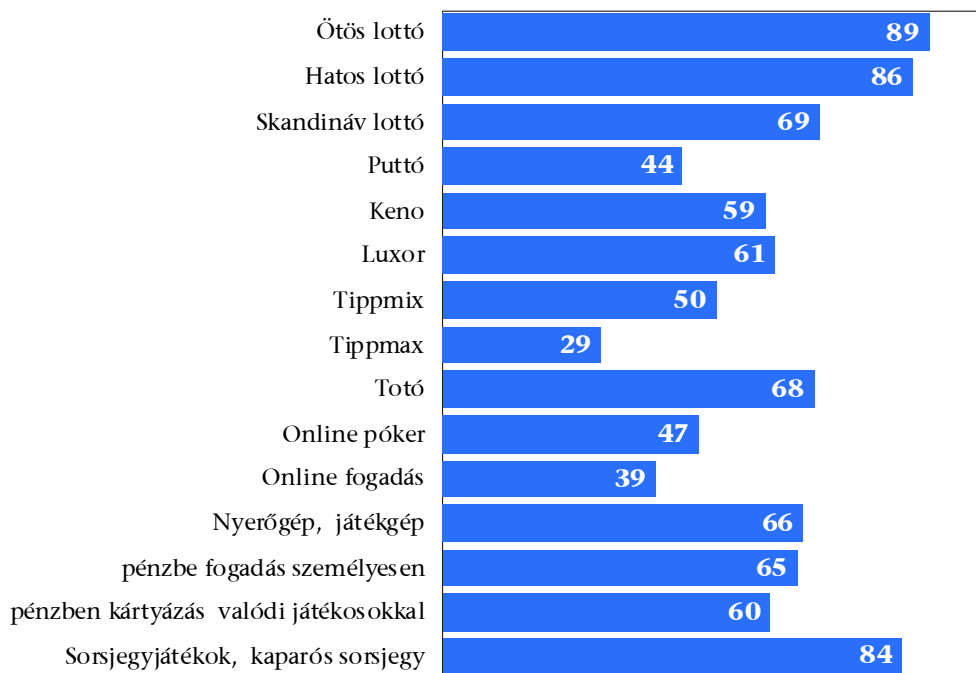

7.2 Játékok ismertsége a 12-18 évesek körében

A tinédzserek körében a legismertebb a szülők által leggyakrabban játszott Ötös és a Hatos lottó, illetve a sorsjegy, ami leggyakrabban a kaparós sorsjegy névre hallgató terméket fedi (28. ábra).

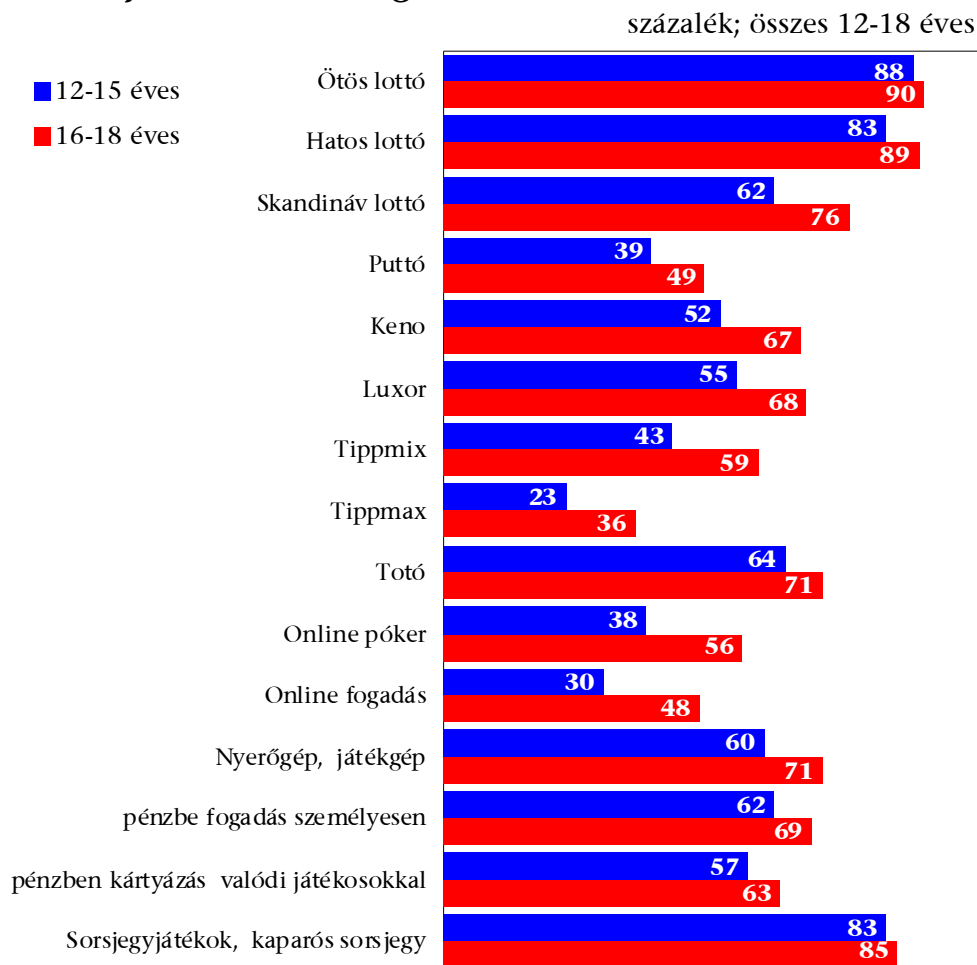
28. ábra
Szerencsejátékok ismertsége a 12-18 évesek körében

százalék; összes 12-18 éves

A 16-18 éves korosztálynak már kicsit több ideje volt megismerni ezeket a játékokat, ezért minden játszási lehetőséget többen ismernek ebben a korosztályban, mint a náluk csak pár évvel fiatalabb 12-15 évesek körében. Az ismertség életkor szerinti különbsége a Tippmix, az on-line póker és az on-line fogadás esetében a legnagyobb (29. ábra).

29. ábra
Szerencsejátékok ismertsége életkor szerint

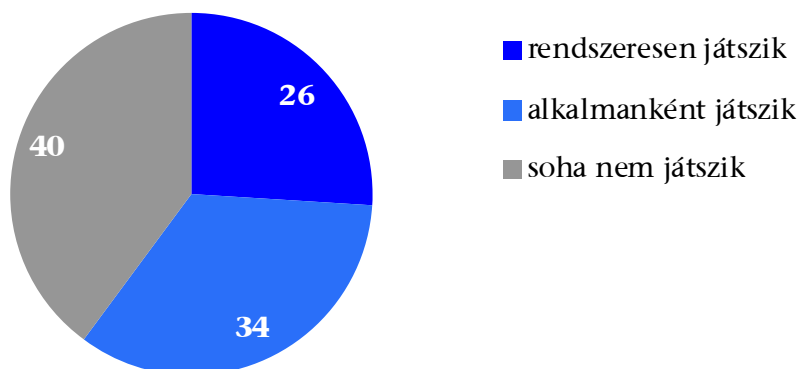

7.3 Játékok kipróbálása, használata a 12-18 évesek körében

A tinédzserek negyede szokott legalább havi rendszerességgel valamilyen szerencsejátékot játszani (30. ábra). A gyerekek által rendszeresen játszott játékok közül a kaparós sorsjegy és az ötös lottó a legnépszerűbb (31. ábra).

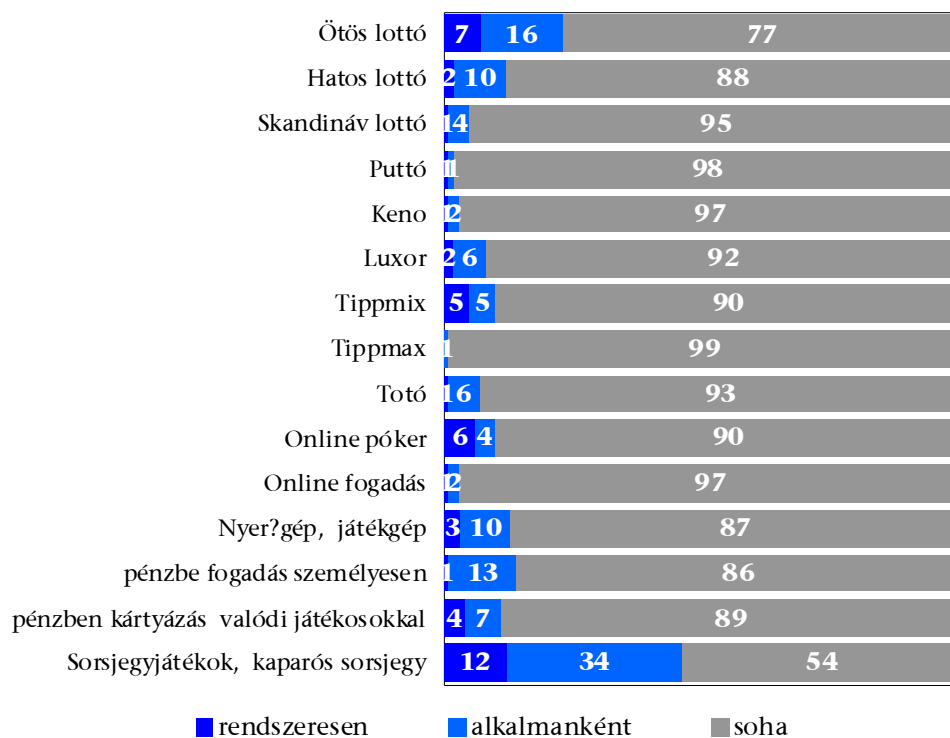
30. ábra
A 12-18 évesek szerencsejáték-használata⁵

Százalék; összes 12-18 éves

31. ábra
A 12-18 évesek szerencsejáték-használata

százalék; összes 12-18 éves

⁵ A „rendszeresen játszik” kategóriába az került, aki legalább havi rendszerességgel játszik valamit.

7.4 Szerencsejáték-használati élmények, problémák

A szerencsejátékokat rendszeresen játszó gyerekek ötöde átélte már azt az érzést, hogy egyre nagyobb tétben szeretne játszani. A legnagyobb nyeresmény, amiről a legalább havi rendszerességgel játszóknak beszámoltak, 100.000 Ft volt, és a legnagyobb veszteség 90.000 Ft, bár ilyen nagy összegű pozitív vagy negatív eseményről csak 1-1 gyerek számolt be.

A rendszeresen játszóknak 22 százaléka fordult elő, hogy saját bevallása szerint túlzásba vitte a játékot, vagy valaki más vádolta ezzel. A rendszeresen játszóknak 8 százaléka kért már életében kölcsön valakitől azért, hogy játszhasson. Szerencsére olyasmi, hogy valaki a játék miatt nem ment iskolába, csak elvétve történt meg.

7.5 A szülői minta hatása

A szülői minta hatással van a gyerekek szerencsejáték-használatára (32. tábla). Azokban a családokban, ahol a szülő úgy véli, hogy szülői felügyelet mellett játszhatnak a kiskorúak szerencsejátékokat (lásd később a 9.1. fejezetet), magasabb a szerencsejátékokat rendszeresen használó gyerekek aránya. E két összefüggés arra enged következtetni, hogy a gyerekek sok esetben a szülővel együtt kezdenek el játszani, tehát a család erőteljesen szocializálja őket ezekre a játékokra.

32. ábra

A 12-18 évesek szerencsejáték-használata a szülői minta tükrében

százalék; összes válaszadó

Szülők szerencsejáték-használata	12-18 évesek szerencsejáték-használata			
	rendszeresen	alkalmanként	soha	együtt
rendszeresen	33	35	32	100
alkalmanként	24	38	38	100
soha	16	28	56	100
együtt	26	34	40	100

7.6 A kortársi veszélyeztetettség hatása

A kortársi veszélyeztetettségi mutató az internetfüggési veszélyeztetettséggel nem mutatott korrelációt, de a szerencsejáték-használattal igen. Ez utóbbival a korreláció 0,216-es értéke nem tekinthető kifejezetten magasnak, de azért arra utal, hogy függési kockázatok megjelenése a környezetben hajlamosítanak a szerencsejátékok aktívabb használatára.

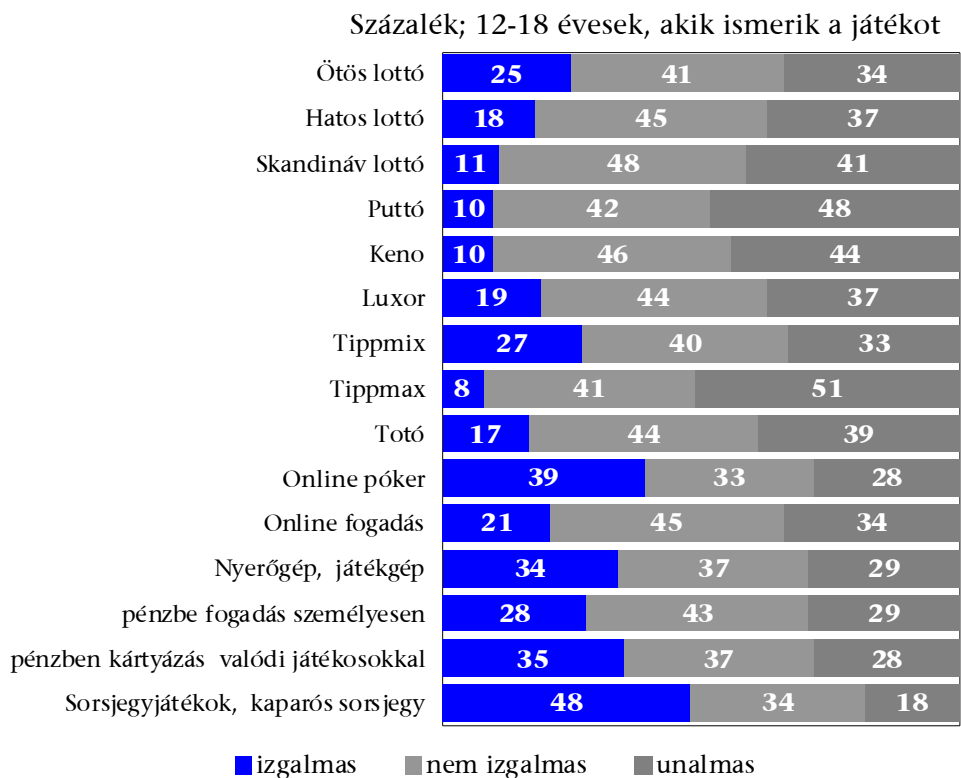
7.7 Az internetfüggési veszélyeztetettség hatása

Az internetfüggési veszélyeztetettségnek szintén van némi hatása a szerencsejátékok játszására, de a korreláció számítás eredménye a kortársi veszélyeztetettségénél gyengébb kapcsolatot jelez. A korrelációs együttható értéke 0.114.

7.8 Szerencsejátékok vonzósága tinédzser szemmel

A fiatalok többsége számára a szerencsejátékok unalmasak. Leginkább a sorjegyet és az online pókért tartják izgalmasnak a gyerekek (33. ábra). Azonban, amint az majd a következő fejezetből részletesebben kiderül, ez utóbbit általában nem pénzben játsszák az interneten a fiatalok.

33. ábra
Mennyire tartják izgalmasnak a 12-18 évesek az egyes szerencsejátékokat

8. On-line szerencsejáték

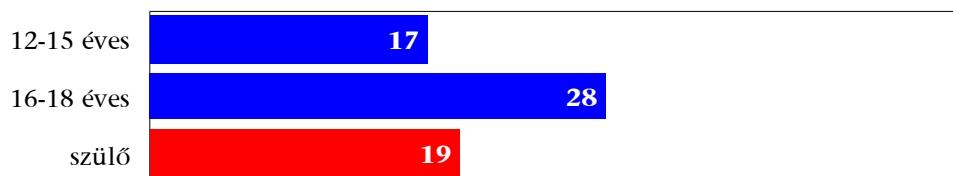
Az fiatalok közel negyede (23%) járt már olyan internetoldalon, ahol valamit nyerni lehetett, és kb. minden tízedik játszott is már ilyen oldalon. Ezek az oldalak nem feltétlenül szerencsejáték oldalak a klasszikus értelemben. A 16-18 évesek között a „nyerő” oldalak felfedezőinek aránya 28 százalék, a játsszóké 12 százalék. A nyerő oldalak megtalálásában és használatában a szülők a fiatalabb gyerekek szintjén állnak (34. ábra).

34. ábra

Olyan web-oldalak felfedezése és használata, ahol nyerni lehet

százalék; összes válaszadó

járt már ilyen oldalon

játszott már ilyen oldalon

Rákérdeztünk arra is, hogy az egyes hagyományos szerencsejátékokat játszotta-e már valaki on-line. Mindegyik szerencsejátéknál találtunk egy-két olyan fiatalt, aki megtalálta a játékot az interneten, és játszotta azt, azonban arányuk olyan alacsony, hogy az a kutatás mintáján statisztikailag nem elemezhető.

Aki játszott már on-line valamilyen szerencsejátékot (legtöbbször on-line pókért), általában nem fizetett érte. A válaszadók között összesen 14 fiatal állította, hogy fizetett on-line játékért; ebből 8 esetben a szülő tudtával, és 6 esetben a nélkül. A kérdezési szituáció jellegéből adódóan

---

elképzелhető, hogy akik titokban játszottak esetleg pénzért, nem merték bevallani, annak ellenére, hogy a kérdező a válaszok titkosságáról megpróbálta biztosítani a válaszadó gyereket az interjú elején is, és egyes kérdéseknél az interjú közben is. Azonban az a tény, hogy találtunk pénzért szerencsejátékot játszó gyereket, mindenképpen már önmagában is arra hívja fel a figyelmet, hogy oda kell figyelni a problémára.

9. Fiatalkorúak hozzáférése a szerencsejátékokhoz

9.1 Szülők véleménye

A szülők nagytöbbsége (92%) tudatában van annak, hogy kiskorúak nem játszhatnak szerencsejátékokat. Azonban minden ötödik szülő azt gondolja, hogy a szülői felügyelet mentesíti a gyereket a rendelkezés alól (35. ábra).

A szülők többsége azt is vélelmezi, hogy valamilyen módon korlátozva van az, hogy gyerekek hozzáférjenek az internetes szerencsejátékokhoz, de csak minden tízedik biztos ebben a véleményében (36. ábra).

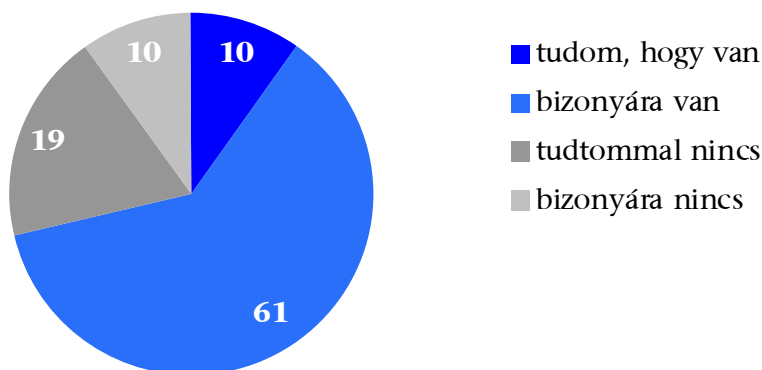
35. ábra
Mi vonatkozik a 18 éven aluliakra?
szülők véleménye

százalék, összes szülő

36. ábra
Van-e korlátozás, hogy 18 éven aluliak ne férjenek hozzá a fizető internetes szerencsejátékokhoz?

százalék, összes szülő

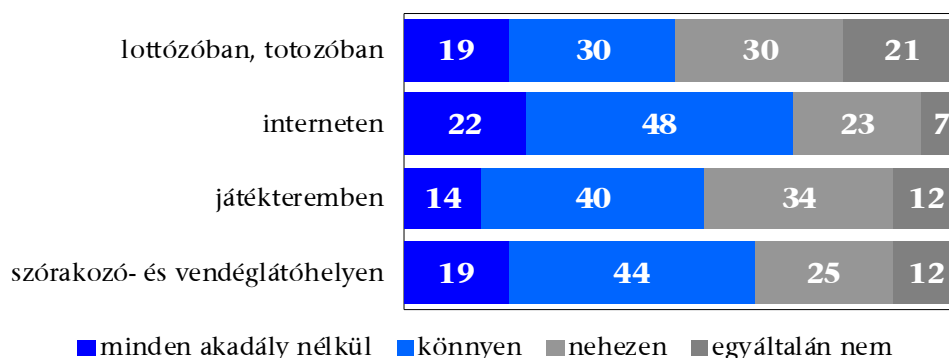

A szülők jelentős része úgy ítéli meg, hogy a szabályozások és korlátozások ellenére a fiatalok könnyen hozzáférhetnek a szerencsejátékokhoz, ha akarnak, és az interneten megjelenő játékokhoz még egy kicsit könnyebben is, mint a többihez (37. ábra).

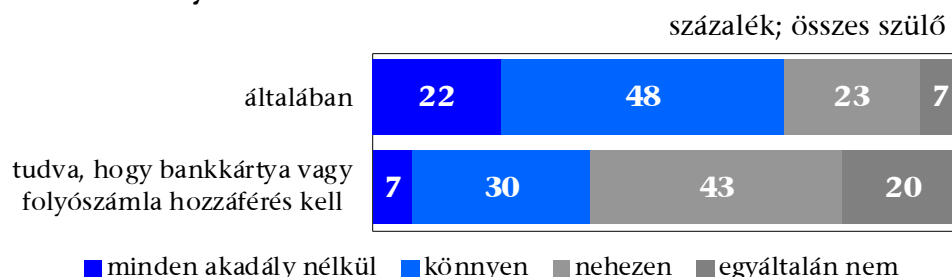
Amikor a kérdés kifejezetten a tétben való játékokra vonatkozott, tehát a szülőknek válaszukban azt is figyelembe kellett venni, hogy ehhez érvényes bankszámla vagy folyószámla hozzáférés is szükséges, jóval kevesebben tartották valószínűnek, hogy a 18 éven aluliak hozzáférhetnek internetes szerencsejátékokhoz (38. ábra).

37. ábra
Milyen könnyen férnek a játékokhoz a 18 éven aluliak, szülők véleménye

százalék; összes szülő

38. ábra
A 18 éven aluliak hozzáférése az on-line szerencsejátékokhoz szülők véleménye

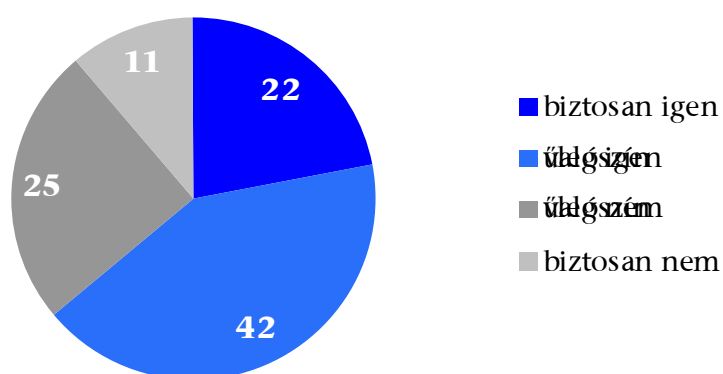

Arra a kérdésre, hogy mit gondolnak, veszélyt jelent-e a gyerekekre az internetes szerencsejátékok megjelenése, a szülők kétharmada (66%) igennel válaszolt. Nagy többségük akkor is veszélyt lát ebben, ha a játék ingyenes: négyötödük (79%) szíve szerint megtiltaná gyermekének, hogy ilyen játékokkal játsszon az interneten, még akkor is, ha nem kell értük fizetni.

A szülők egy része meglehetősen szkeptikusan ítéli meg azt a kérdést, hogy az interneten szerencsejátékokat működtető cégek, ha megvan bennük a szándék, ki tudják-e zárni a fiatalokat a játékból. Minden tizedik szülő ezt határozottan kétségbe vonja, és sokan (25%) inkább azt valószínűsítik, hogy nem képesek ezt hatékonyan megoldani (39. ábra).

39. ábra
Ki tudja-e zárni az interneten megjelenő szerencsejáték működtetője a 18 év alattiakat? – szülők véleménye

százalék; összes szülő

9.2 A 12-18 évesek véleménye

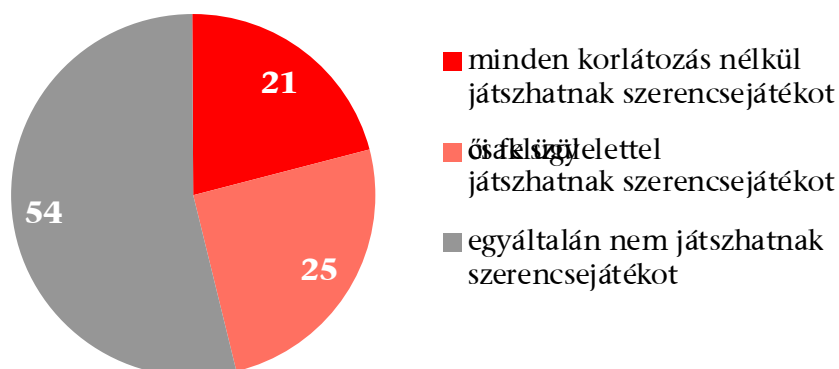
A gyerekek a szülőknél jóval nagyobb arányban hiszik, hogy a szerencsejátékok használata nem kötött a nagykorúság eléréséhez, tehát ők is részt vehetnek ilyen játékokban. Csupán minden második gyerek vélekedik úgy, hogy szülői felügyelettel se játszhatna szerencsejátékokat hivatalosan (40. ábra).

Bár a gyerekek és a szülők nem hallhatták egymás válaszait, a gyerekek vélekedését közvetett módon azért befolyásolják a szülői attitűdök: ahol a szülő nincs tudatában a korlátozásnak, ott a gyerekek is nagyobb arányban képviselik azt a véleményt, hogy a szerencsejáték-használat nincs korhoz kötve.

40. ábra

Mi vonatkozik a 18 év alattiakra? a 12-18 évesek véleménye

százalék; összes 12-18 éves

41. ábra

Mi vonatkozik a 18 éven aluliakra?

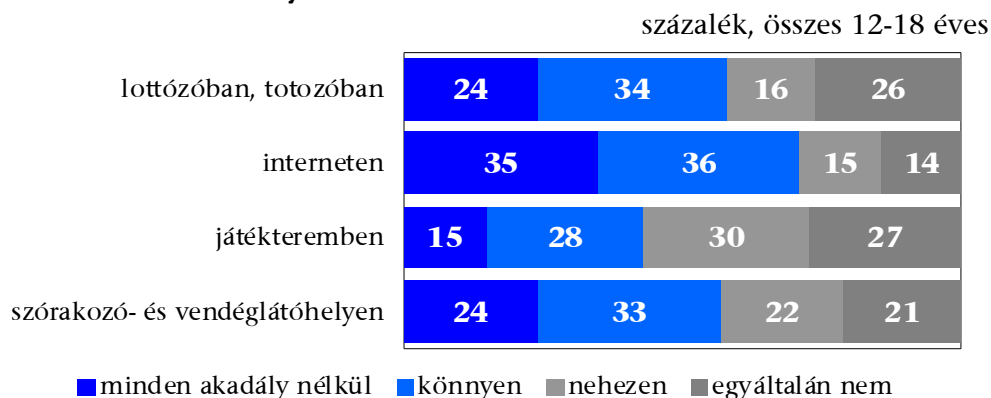
a 12-18 évesek véleménye a szülők véleménye tükrében

százalék; összes válaszadó

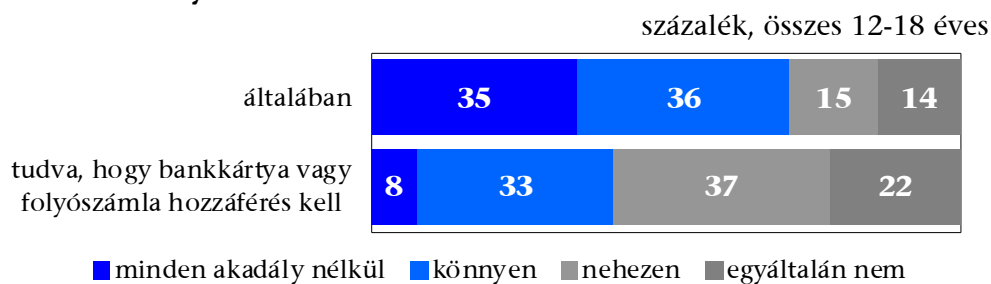
Szülők véleménye	12-18 évesek véleménye			
	minden korlátozás nélkül	szülői felügyelettel	egyáltalán nem játszhatnak	együtt
minden korlátozás nélkül	42	28	30	100
szülői felügyelettel	24	38	38	100
egyáltalán nem játszhatnak	18	21	61	100
együtt	21	25	54	100

A fiatalok az egyes szerencsejátékokhoz való hozzáférési lehetőségeiről a 12-18 évesek véleménye nagyjából megegyezik a szülői véleményekkel. Az egyetlen nagyobb különbség, hogy a gyerekek az internetes szerencsejátékokhoz való hozzáférésüket egy árnyalattal még könnyebben megvalósíthatónak ítélik meg, mint szüleik (vö. a 42. és 37. ábrákat). A szülőkhez hasonlóan, ennél jóval kevesebb gyerek gondolja, hogy korosztályuknak lehetősége van az interneten tétben szerencsejátékokat játszani, mivel ehhez bankkártya vagy bankszámla hozzáférés kell (vö. a 43. és 38. ábrákat).

42. ábra
Milyen könnyen férnek a játékhöz a 18 éven aluliak
12-18 évesek véleménye

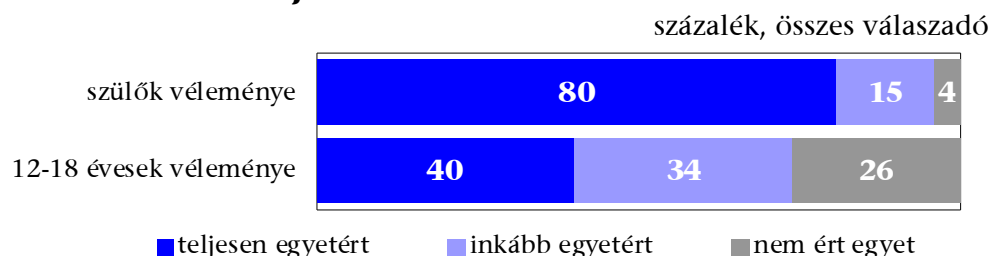
43. ábra
A 18 éven aluliak hozzáférése az on-line szerencsejátékokhoz
szülők véleménye

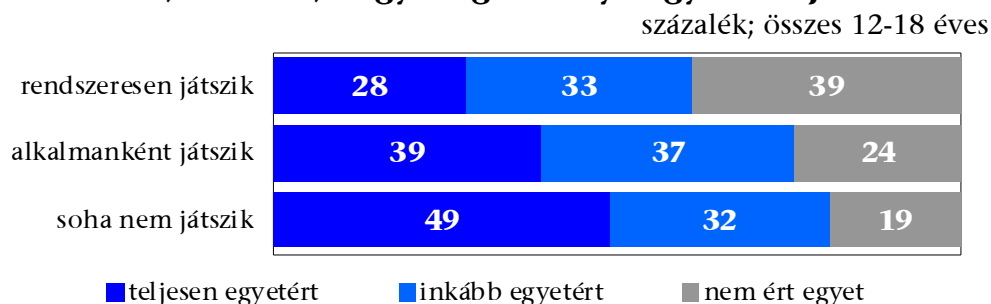
10. A felelősség kérdése

Míg a szülők nagy része teljesen elfogadja, hogy a 18 év alattiak ki vannak zárva a szerencsejátékokból, a gyerekek egy része nehezményezi azt (44. ábra). Nem meglepő módon, különösen azok a fiatalok nem értnek egyet ezzel a szabályozással, akik szoktak valamilyen formában szerencsejátékokat játszani (45. ábra).

44. ábra
Vélemények arról, hogy a 18 év alattiak a törvény szerint nem játszhatnak szerencsejátékokot

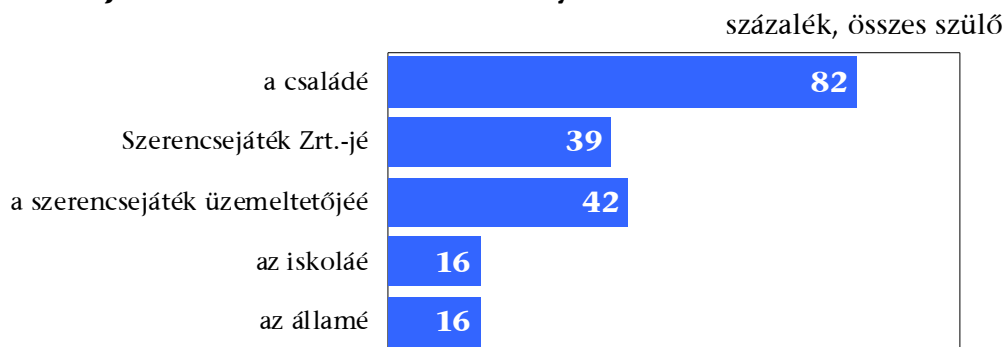
45. ábra
A 12-18 évesek véleménye a 18 év alattiak kizárásáról a szerencsejátékokból, aszerint, hogy maguk milyen gyakran játszanak

A szülők többsége magára vállalja annak felelősségét, hogy gyermeküket megóvják attól, hogy szerencsejátékokra költse a pénzét. Kétötödük ebben számítana a Szerencsejáték Zrt.-re és más szerencsejáték üzemeltetőkre is. Az iskolától és az államtól csak kevesen várnak ebben segítséget (46. ábra).

46. ábra

Kinek a felelőssége, hogy a 18 év alattiaknak ne költhessenek szerencsejátékokra? - szülők véleménye

A szülők, miután a családokat nevezték meg fő felelősként, ezzel összhangban úgy vélik, hogy a családok tesznek a legtöbbet azért, hogy a fiatalok távol tartsák a szerencsejátékoktól. Az állam, az iskola és a Szerencsejáték Zrt. megítélése a családokhoz képest negatívabb, de közöttük nincs lényeges különbség. A szülők szerint a leginkább a játéktér, kaszinók és az internetes szerencsejáték-szolgáltatók marasztalhatók el, amiért nem tesznek semmit vagy csak keveset tesznek annak érdekében, hogy a kiskorú tinédzserek ne tudjanak hozzáférni a szerencsejátékok használatához (47. ábra).

47. ábra
Ki mennyit tesz a 18 év alattiaknak a szerencsejátékokból való kizárásáért - szülők véleménye

